

Доступ до провідних баз світової наукової та науково-технічної інформації істотно розшириться.

9 жовтня 2013 р. на засіданні уряду прийнято Постанову Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до п. 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2006 р. № 1404» щодо забезпечення можливості здійснення Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського попередньої оплати доступу до електронних баз даних зарубіжної наукової інформації.

Необхідність внесення до п. 1 Постанови КМУ від 9 жовтня 2006 р. № 1404 «Питання попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» доповнення, яке стосується надання дозволу на попередню оплату (на наступний рік) доступу до електронних баз даних зарубіжної наукової інформації, пов'язана із суспільною важливістю створення належних умов для забезпечення використання цих баз даних вітчизняними науковими установами.

Ідеться насамперед про забезпечення доступу до провідних світових баз наукової та науково-технічної інформації, таких як SCOPUS, Science Direct (видавництво Elsevier); Academic Search Complete (видавництво EBSCO); INSPEC (видавництво Institution of Engineering and Technology), що містять поточні та ретроспективні зібрання електронних версій близько 15 тис. наукових журналів понад 5 тис. видавництв різних країн, анотовану бібліографію й пошуковий інструментарій до них. Вони зосереджують основний масив світової інформації, який має виключне значення для здійснення ефективних фундаментальних і прикладних досліджень вітчизняних наукових установ, інтеграції України у світовий науковий і технологічний простір, підтримки інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

Зазначимо, що переважна частина закупівель доступу до провідних світових електронних баз наукової та науково-технічної інформації, починаючи з 2005 р., здійснювалася в Україні Національною академією наук України через Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського на засадах державних закупівель через механізм відкритих конкурсних торгів, що передбачає можливість закупівлі лише на поточний рік.

Проте нині політика зарубіжних партнерів стала вкрай жорсткою. Провідні світові фірми-інтегратори баз даних наукової та науково-технічної інформації (такі як міжнародна інформаційна корпорація EBSCO та ін.) відмовляються брати участь в оголошуваних НБУВ відкритих торгах, категорично наполягаючи на повній попередній оплаті інформаційних продуктів на наступний рік. Зазначене мотивується тим, що всі видавці

наукових журналів потребують 100-відсоткової попередньої оплати від передплатних агентств до початку обробки замовлень і відкриття покупцеві онлайн-доступу до електронних продуктів: передоплата є загальноприйнятою світовою практикою у справі поширення наукової інформації.

Проведені попередні консультації стосовно можливості збереження існуючого нині порядку закупівель показали, що цінові пропозиції та умови, на яких вони могли б здійснюватися, є вкрай завищеними й неприйнятними для української сторони. Унаслідок цього закупівлі на 2012 р. не здійснювалися.

З огляду на викладене забезпечення можливості попередньої оплати доступу до зазначених баз даних наукової інформації шляхом внесення відповідного доповнення до п. 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2006 р. № 1404 «Питання попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» набуває особливої актуальності. Інформаційними базами, про які йдеться, користуються в Україні багато тисяч дослідників: щороку ними копіювалося кількасот тисяч наукових статей із провідних зарубіжних видань.

Прийняття акта забезпечить доступ вітчизняних учених і фахівців через Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського, бібліотеки інших наукових установ до інформаційних продуктів (електронних версій наукових журналів, реферативної, бібліографічної та іншої супровідної інформації), зібраних у тематичні колекції провідними світовими інформаційними корпораціями та безпосередніми видавцями.

Суть внесених змін полягає в доповненні визначеного цією Постановою Кабінету Міністрів України вичерпного переліку послуг, попередня оплата яких може здійснюватися на термін 12 місяців, спеціальним дозволом щодо передоплати на кожний наступний рік доступу до зарубіжних електронних баз наукової й науково-технічної інформації.

Прийнята урядом Постанова дасть змогу істотно розширити можливості забезпечення наукових установ, ВНЗ доступом до провідних баз світової наукової та науково-технічної інформації. Буде досягнуто фактичного здешевлення доступної інформації. Одним з важливих аспектів цього стане забезпечення доступу фахівців до повного формату баз даних упродовж усього періоду *(Доступ до провідних баз світової наукової та науково-технічної інформації суттєво розшириться // Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2013. – 11.10).*